Impactvol afstuderen in het hbo

Hoe ziet je ideale afstudeertraject eruit?

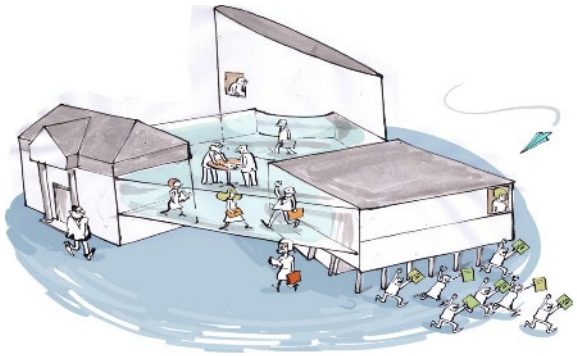

"Afstuderen moet weer een feestje worden i.p.v. een zwaard van Damocles dat boven de laatste fase van de studie hangt. Intrinsieke motivatie van partijen, gevoel voor urgentie, is hiervoor de basis, ongeacht hoe je het gaat inrichten in opzet of aanpak." (deelnemer)

Rapportage van de tweede werkconferentie op 2 oktober 2020

Dr. Tonnie van der Zouwen MCM
Dr. Sandra Doeze Jager - van Vliet
21 oktober 2020

Doel van dit NRO onderzoeksproject

Scenario's ontwerpen voor afstudeertrajecten in het hbo die meerwaarde hebben voor zowel bedrijfsleven, studenten, onderwijs, als onderzoek.

Dit zijn de consortium partners:

Opzet van het onderzoek met co-design

Het project heeft een co-design aanpak. We werken langs 2 sporen, die elkaar informeren. Het proces wordt mede ontworpen door een begeleidingsgroep van belanghebbenden.

Deze rapportage gaat over de werkwijze, resultaten en conclusies van de tweede werkconferentie in spoor 2.

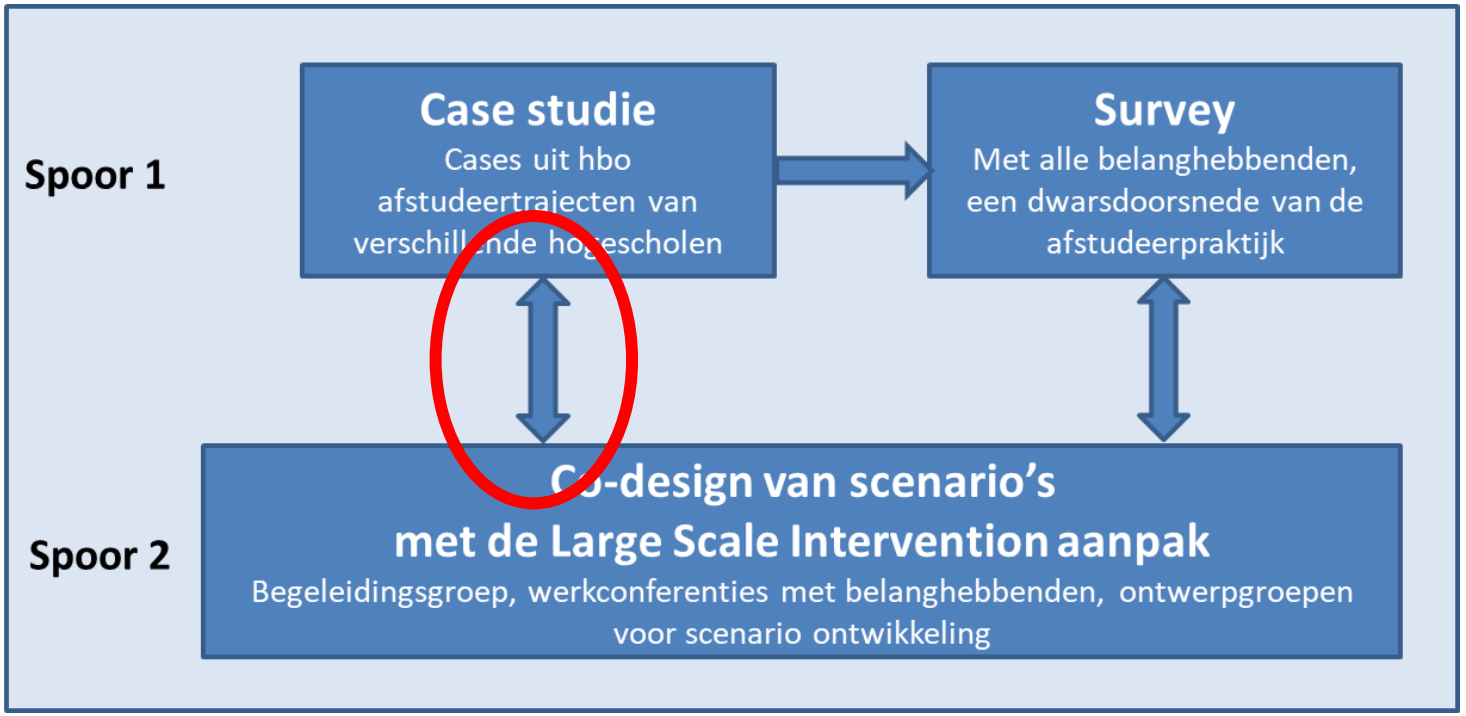

Doelen werkconferentie op 2 oktober 2020

- Delen uitkomsten uit de casestudie over wat studenten, docenten en praktijkpartners nu als van waarde ervaren in afstudeertrajecten
- Input verzamelen voor scenario's van impactvol afstuderen: Hoe ziet je ideale afstudeertraject eruit in 2025?

Voorbereiding en opzet van de conferentie: Een online toekomstverkenning

- Uitnodigen van een vertegenwoordiging van alle belanghebbenden
- Deelnemers worden zoveel mogelijk persoonlijk uitgenodigd, met een spreiding over de hogescholen, opleidingen en rollen
- Vanwege de Coronacrisis is de werkconferentie **online** in MS Teams
- Naast de werkruimten in MS Teams gebruiken we een digitale muur, een Stormboard, om gezamenlijk op te werken; iedereen is gevraagd om voor de conferentie een account aan te maken op www.stormboard.com
- Het meeste werk wordt gedaan in **subgroepen**, die vooraf zijn ingedeeld om een zo groot mogelijke diversiteit te krijgen
- 93 personen hebben zich aangemeld, daarvan hebben uiteindelijk 52 personen deelgenomen

Deelnemers

Deelnemers komen uit onderwijs (studenten, opleiders, leidinggevenden) uit de beroepspraktijk (praktijkpartners, afnemers van opleidingen), van onderzoeksinstellingen (lectoraten en andere samenwerkende kennisinstellingen) en overkoepelende netwerken en instanties zoals het SAC en de NVAO.

Gezamenlijk ‘landen’ met een korte mindfulness oefening

Juist online is het belangrijk om een gevoel van gezamenlijkheid te krijgen. Daarom zijn we nog voor de uitleg van het programma gestart met een korte mindfulness oefening.

Hoe fijn is het om met alle deelnemers een minuut lang samen stil te zijn, ontspannen op je stoel te zitten en alleen maar op je ademhaling te hoeven letten?

Facilitator Tonnie van der Zouwen nodigt uit om samen te ‘landen’. Daarna volgt een korte toelichting op het programma.

Programma is opgebouwd in 3 werkronden

Tijd	Activiteiten
13.00 uur	Welkom, check-in, toelichting doel en werkwijze van de bijeenkomst
13.10 uur	**Ronde 1:** Korte video ‘Wat is nu van waarde in afstudeertrajecten’, daarna bespreken in subgroepen
13.45 uur	Plenaire terugkoppeling van ronde 1
14.00 uur	**Ronde 2 (inclusief pauze):** Toekomstbeelden maken ideale afstudeertraject, in subgroepen
15.15 uur	Presentaties toekomstbeelden, plenair
15.45 uur	**Ronde 3:** Individueel analyseren van de belangrijkste kenmerken van de toekomstbeelden en daarna plenair conclusies ophalen
16.15 uur	Terugblik op de bijeenkomst en vooruitkijken naar vervolg
16.30 - ….	Borrel (zelf inschenken) en napraten

Video uitkomsten uit de Casestudie

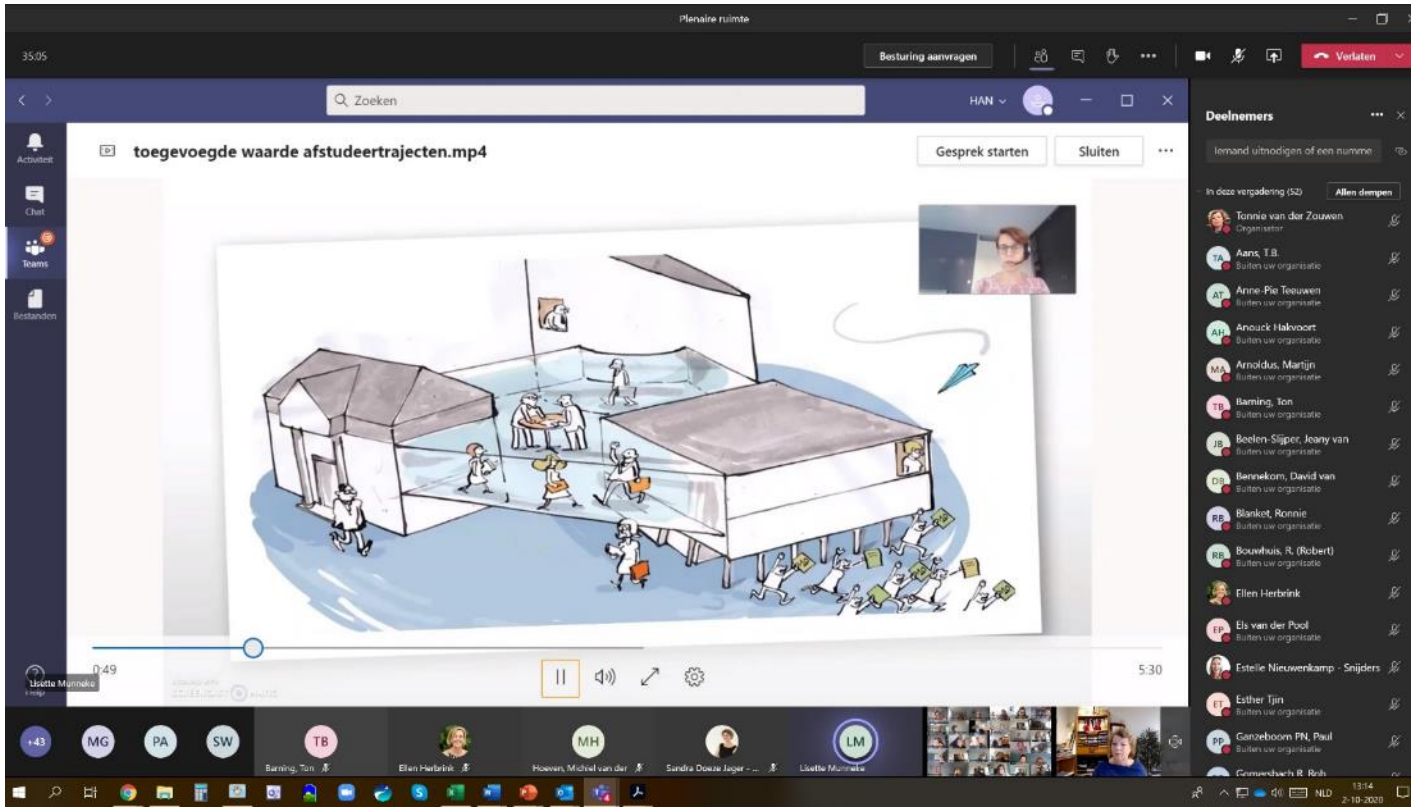

Zie video op Youtube: https://youtu.be/ZbD0xdeKl2E

Lisette Munneke presenteert in een video van 5 minuten de uitkomsten van de casestudie: Wat ervaren stakeholders als van waarde in huidige afstudeertrajecten

Ronde 1: Bespreken video in subgroepen

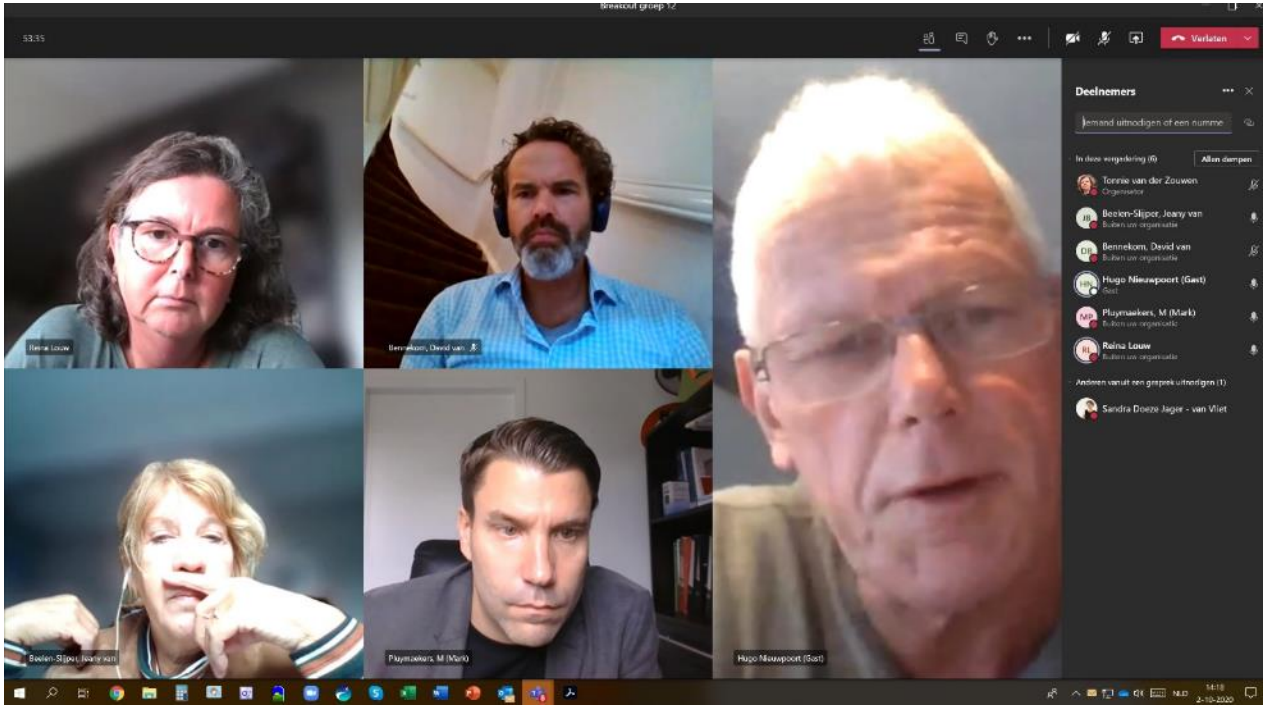

Elke subgroep bespreekt de video. Hulpvragen daarbij zijn: Wat hebben we gehoord? Wat betekent dit voor ons? Welke vragen roept het op? Elke subgroep maakt een statement over het hoogtepunt van hun gesprek.

Plenaire terugkoppeling met statements

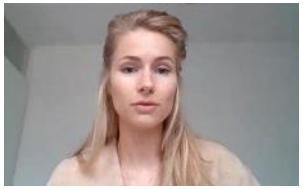

Er zijn 10 subgroepen gemaakt. Van elke groep deelt de presentator het statement van de groep.

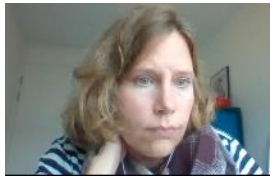

Lees de tekst van alle statements hier:
https://stormboard.com/invite/1284537/spin7909
(Als je niet bij de conferentie kon zijn en nog geen Stormboard account hebt, maak dan een gratis account en kies voor ‘account for education’)

Enkele quotes uit de statements

Het zou mooi zijn als het maken van beroepsproducten ervoor zorgt dat je als docent en professional mee professionaliseert en het daadwerkelijk komt tot een innovatief product. De stap van reflectie en transformatie door cocreatie wordt nog niet gemaakt.

Welk beroepsproduct is nu echt relevant voor ALLE partijen?

Wisselwerking tussen praktijk en studenten komt niet alleen tot uiting in het afstudeertraject, maar gedurende de hele opleiding. Denk ook aan deeltijdopleidingen.

Conclusies uit de statements (1)

1. De resultaten in de video zijn herkenbaar, de casestudie geeft goed beeld over hoe het nog meestal gaat. Tegelijkertijd lopen er veel vernieuwingstrajecten, die bovendien door de Coronacrisis in een stroomversnelling lijken te komen.
2. De statements gaan veel over beroepsproducten die opgeleverd worden; over de aard, vorm, en verantwoording.
3. Er is behoefte aan meer zicht op een scala aan beroepsproducten die relevant zijn voor *alle* stakeholders.

Conclusies uit de statements (2)

4. De statements gaan vooral over de meerwaarde voor de beroepspraktijk en voor studenten. Twee groepen noemen hoe cocreatie in afstudeertrajecten bij kan dragen aan vernieuwing/update/professionalisering van het onderwijs zelf als meerwaarde.
5. Voor impactvolle scenario's is het belangrijk om de perspectieven van alle stakeholders mee te nemen en daarbij te zoeken naar balans tussen leren, verantwoorden en iets maken dat waarde toevoegt aan de praktijk.
6. Meerwaarde voor lectoraten/onderzoeksgroepen is niet genoemd in de statements

Ronde 2: Hoe ziet je ideale afstudeertraject eruit in 2025? De opdracht

2025

1. Denk nog even terug aan de inleiding en ronde 1, aan welke waarden een afstudeertraject kan hebben.
2. Verplaats jezelf in gedachten naar de toekomst. Het is vandaag 2 oktober 2025. Je ideale afstudeertraject is gerealiseerd of staat in de stijgers.
3. Hoe ziet dat er dan uit? Wat maakt het impactvol?
4. Maak met je groep een **creatieve verbeelding** van je ideale afstudeertraject. Het gaat om een gewenste en haalbare toekomst.

Gebruik daarvoor het vak op het Stormboard met het nummer van jullie groep. De verbeelding mag elke vorm hebben, denk aan

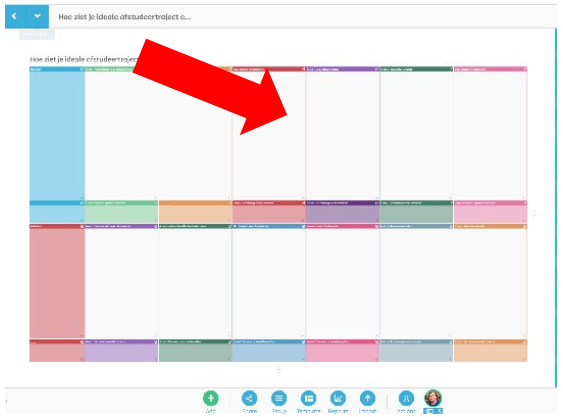

Toekomstbeelden maken van ideale afstudeertraject, werkwijze

Ticket met de link naar alle ruimten in Microsoft Teams

Ruimte	Klik op de link
Plenair (start hier)	Naar de plenaire ruimte in Teams
Groep 1	Teams ruimte groep 1
Groep 2 en 6	Teams ruimte groep 2
Groep 3	Teams ruimte groep 3
Groep 5	Teams ruimte groep 5
Groep 7 en groep 9	Teams ruimte groep 7
Groep 8	Teams ruimte groep 8
Groep 10 en 11	Teams ruimte groep 10
Groep 12	Teams ruimte groep 12

In 8 subgroepen maken deelnemers een creatieve verbeelding van het ideale afstudeertraject en bereiden een presentatie voor van max. 2 minuten. De links naar de break-out ruimten staan in de Chat

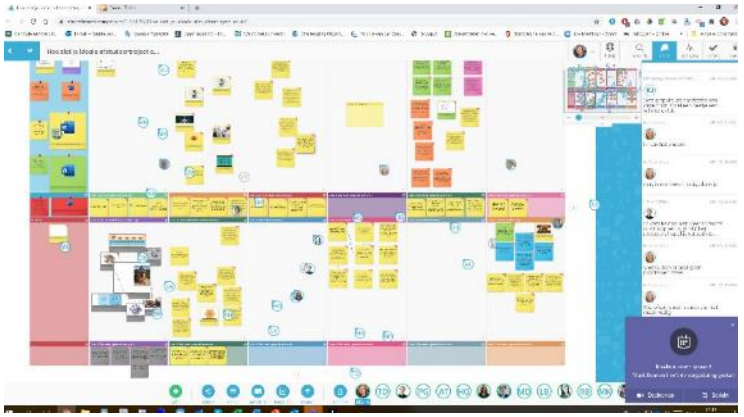

Het Stormboard dient als digitale werkmuur, elke groep heeft zijn eigen stuk muur. De instructies hangen aan de linker kant.

Elke groep presenteert hun toekomstbeeld

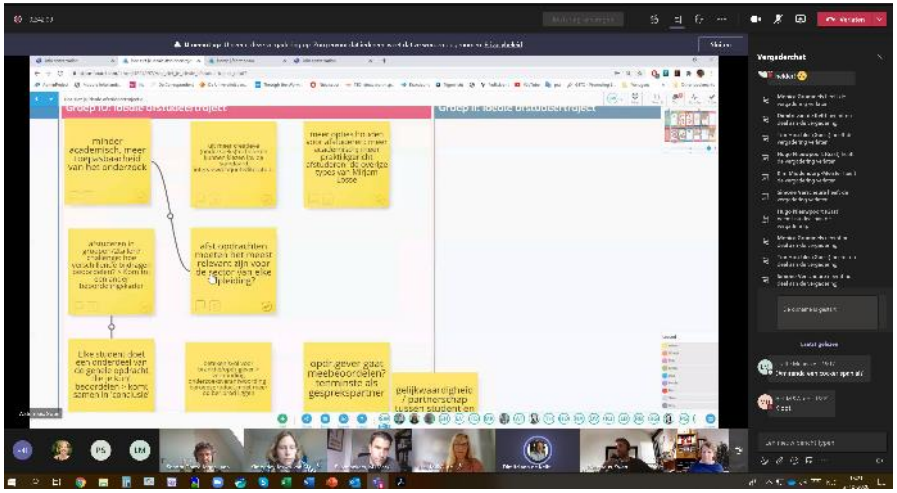

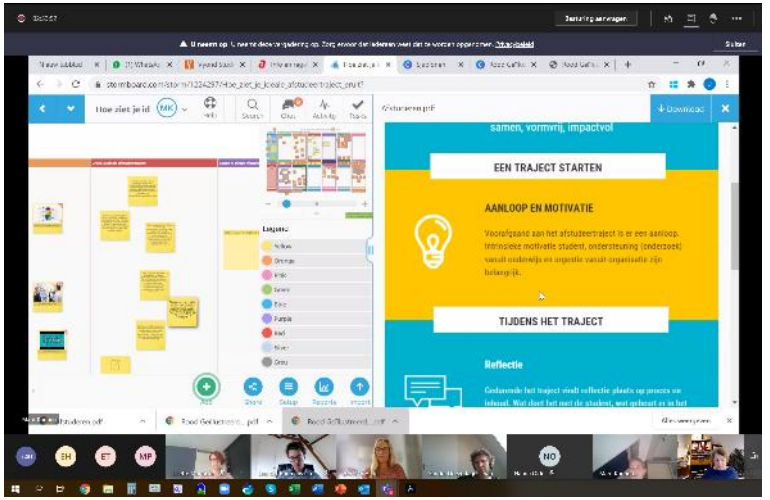

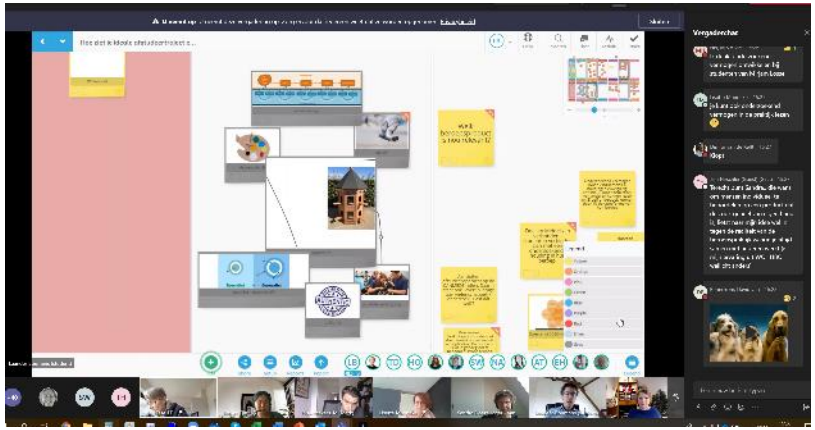

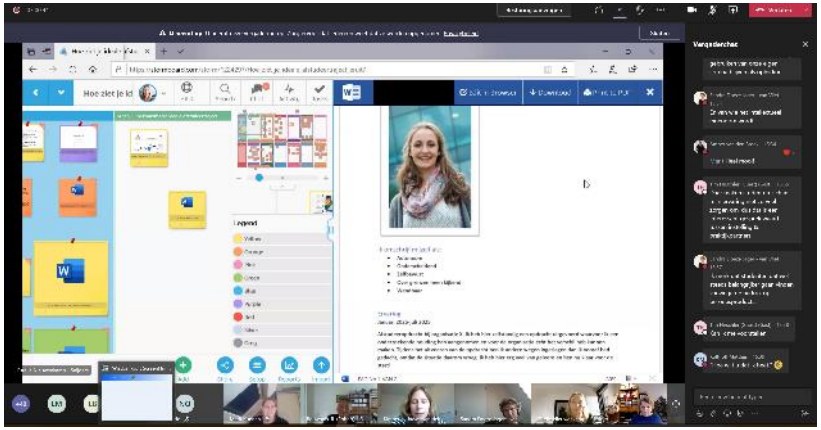

Alle presentaties zijn in verband met navolgbaarheid van het proces opgenomen op video, bekijk ze op https://youtu.be/cRGCObLHW2c

Het Stormboard met de kenmerken van de ideale afstudeertrajecten

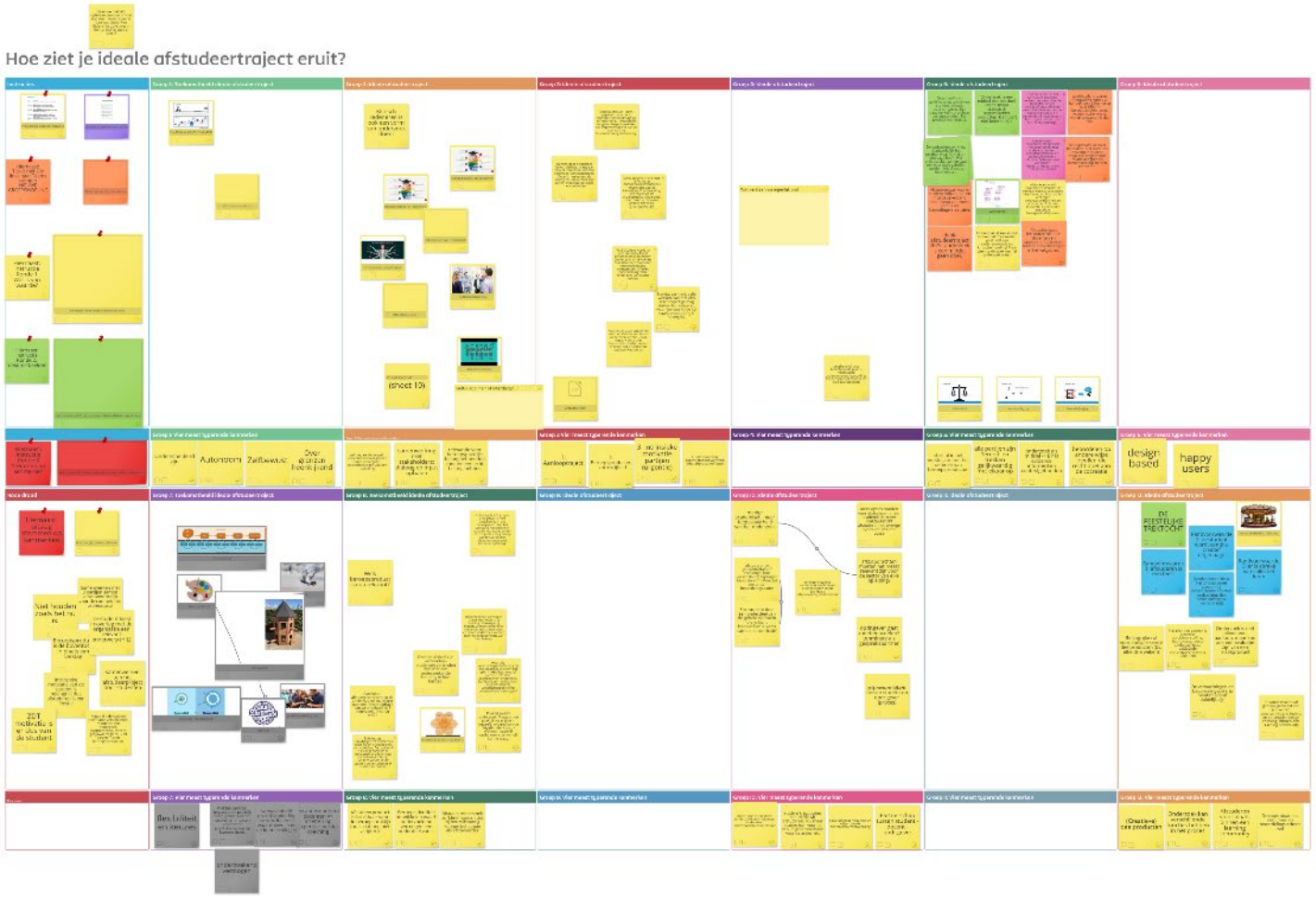

Alle details zijn te vinden op dit Stormboard:
https://stormboard.com/invite/1224297/imply426

Ronde 3: De belangrijkste kenmerken van de toekomstbeelden

Deelnemers bekijken individueel de kenmerken van de toekomstbeelden en verdelen 5 stemmen over de kenmerken die ze het belangrijkst vinden.

De top 10 van de gekozen kenmerken:

1. Student krijgt opties hoe zij/hij wil afstuderen. Bijvoorbeeld meer academisch voor de een, in groepsverband voor de ander, etc. (14 stemmen)
2. Intrinsieke motivatie partijen (urgentie) (11 stemmen)
3. en 4. 10 stemmen:
    - alle partijen zijn 'lerend' en trekken gelijkwaardig met elkaar op
    - beoordelen op andere wijze invullen die recht doet aan de cocreatie
4. Meer focus op creatieve (onderzoeks)technieken i.p.v. de standaard interview/enquête/literatuur (9 stemmen)
5. t/m 7 met 8 stemmen:
    - Onderzoek als middel -> BP is evidence informed en contextgebonden
    - Samenwerking met stakeholders: dialoog en input ophalen
    - Beroepsproducten - vormvrijheid

8. en 9 met 7 stemmen:
    - Beroepsidentiteit ontwikkelen waarbij onderzoekend vermogen een onderdeel van is
    - Over grenzen heen kijkend

10. 6 stemmen: Relevantie voor beroepspraktijk: belanghebbenden moeten een echt belang hebben

Plenaire terugblik:
Wat zien we als rode draad? (1)

1. Afstuderen moet weer een feestje worden i.p.v. een zwaard van Damocles dat boven de laatste fase van de studie hangt.
2. Intrinsieke motivatie van partijen, gevoel voor urgentie, is hiervoor de basis, ongeacht hoe je het gaat inrichten in opzet of aanpak.
3. Samenwerken en partnerschap zijn sleutelwoorden:
    - Opleiding, praktijk en studenten zijn samen verantwoordelijk voor de competente professional
    - Studenten ook meer laten samenwerken
    - Samen beoordelen, grotere rol voor bedrijven hierin

Rode draad (2)

4. Keuzemogelijkheden voor studenten in verschillende manieren van onderzoek doen en soort beroepsproducten
5. Opleveren van beroepsproducten voert de boventoon in plaats van opleveren van een verslag.
6. Bij alles beseffen dat de praktijk meestal weerbarstiger is dan de plannen.

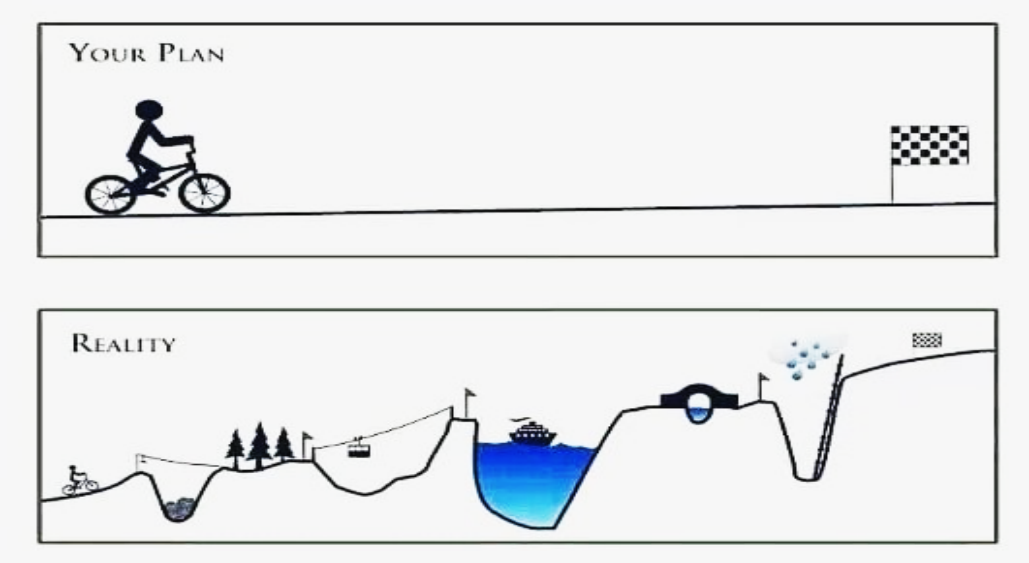

Conclusies onderzoeksteam uit de toekomstbeelden (1)

Het onderzoeksteam heeft na de werkconferentie alle resultaten van ronde 2 en 3 geanalyseerd met de vragen in het achterhoofd “Waar gaat het deelnemers in wezen om als je kijkt naar de ideale afstudeertrajecten, welke waarden staan centraal, wat komt naar voren?”. Dit zijn onze conclusies:

1. We zien drie hoofdstromingen in de toekomstbeelden, die elkaar deels kunnen overlappen:

   a. **De learning community/broedplaats**: Flexibele invulling van het afstudeertraject in een gelijkwaardig samenspel met beroepspraktijk, opleiding en student. Alle partijen leren ook van elkaar. Als een duiventil waar betrokkenen af en aanvliegen. Afstuderen met een **eigen onderneming** hoort hier ook tot de mogelijkheden.

   b. **De jonge professional:** Beroepsidentiteit ontwikkelen en leren om het verschil te maken staan centraal.

   c. **Beroepsproducten maken:** Praktijk centraal, leveren van beroepsproducten met meerwaarde voor de praktijk als leidraad voor ontwikkeling.

Conclusies onderzoeksteam uit de toekomstbeelden (2)

2. **Flexibiliteit en keuzemogelijkheden** voor studenten komen in bijna alle toekomstbeelden terug.
3. **Docenten** krijgen een meer coachende rol.
4. **Onderzoek** dient als ondersteuning voor praktijkopdrachten. De nadruk ligt daarbij sterk op het ontwikkelen van een onderzoekende houding.
5. De **wijze van beoordelen** moet recht doen aan de kenmerken van het scenario. Meer formatief, wat is er geleerd, praktijk beoordeelt mee.

Als hulpmiddel bij de kwalitatieve analyse hebben post-its gebruikt op dit Stormboard: https://stormboard.com/invite/1283183/needle90

Hoe is de bijeenkomst ervaren?

Deelnemers is gevraagd om deze zin af te maken in de Chat: Ik vond deze bijeenkomst …….

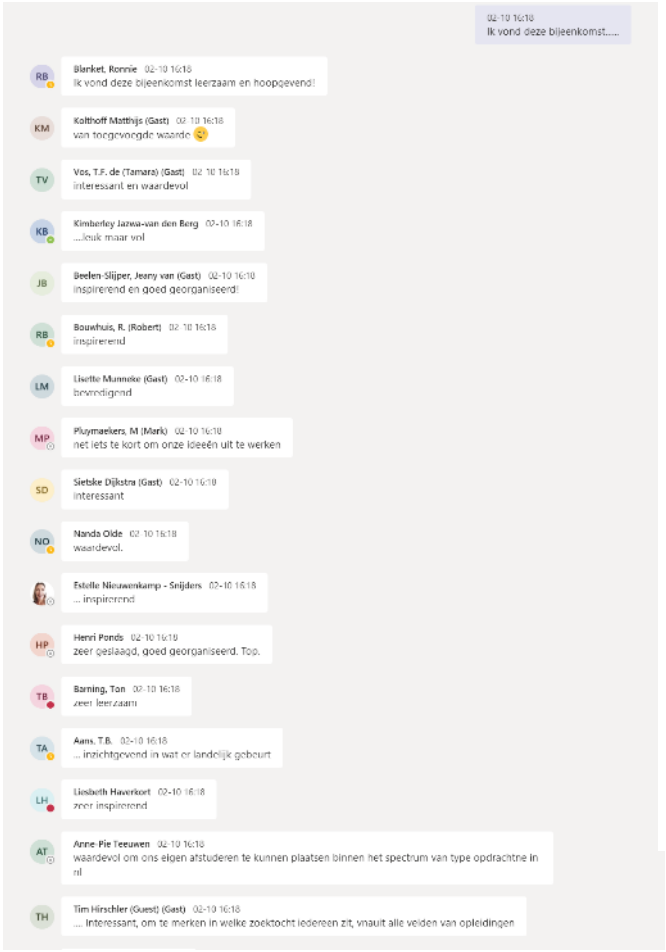

Word cloud van de reacties

Tips voor de volgende bijeenkomst

Daarna maken deelnemers in de Chat deze zin af
Mijn tip voor de volgende bijeenkomst is……
Dit is een samenvatting van de tips:

- Voor sommigen was de duur en tijdsverdeling precies goed, anderen vonden het programma te vol en/of wilden graag meer tijd voor de subgroepen en/of langer pauze
- Volgende stap is concretere uitwerking van de scenario's
- Dat kan door best practices te presenteren, elkaars werkwijze uit te wisselen, concrete tips voor vervolgstappen te geven, zicht te geven op de keuzes die men maakt
- Meer studenten en meer bedrijven betrekken
- Vooraf iets inventariseren en inbrengen (inrichting van afstudeertrajecten, waar iedereen staat, voorbeelden)
- Ander tijdstip dan de vrijdagmiddag

Afsluiting en meer informatie

- Om 16.25 uur bedankt Lisette Munneke iedereen voor de deelname en de mooie inbreng en nodigt iedereen die zin heeft uit om nog informeel na te praten.
- Alles over opzet, uitvoering en resultaten van het project Impactvol Afstuderen: www.impactvolafstuderen.nl
- Als je ons volgt door op de homepage je emailadres in te typen dan krijg je automatisch bericht als er nieuws is

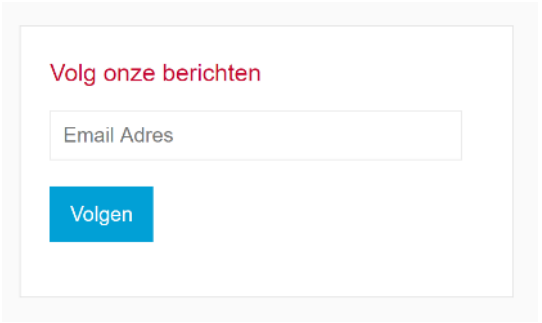

- Op Twitter @Impactvol, LinkedIn #impactvol
- Aanvullingen en correcties op deze rapportage zijn welkom bij Tonnie van der Zouwen, a.vanderzouwen@avans.nl